סד: ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

העביר כל זרעו **פטור**. וא"ת מקמא מיחייב ליה וי"ל כגון שאין לו אלא בן אחד או שהעבירם בבת אחת:

שלש בריתות בע"ז. פ"ה שתים גבי מולך בקדושים והשליכו בשלגל לך כי דבר ה' בזה וקשה (לר"י) דלית ליה כרת מי שהיה עומד (פסחים ד' נג.) מגדף היינו מבכר השם ובסוף פרק קמא דשבועות (דף יג.) מוקי כי דבר ה' בזה לפורק עול ומגלה פנים בתורה כרת בע"ז שלא כדרכה מנלן ויש לומר דכרת ג' בפרשת אחרי מות דכתיב מולך גבי עריות ואמולכו כתיב כי כל אשר יעשה מכל התועבות וגו' ואף על גב דהוי ליה טפי לאוקמי לגופיה למעביר בנו שלא כדרכה ניחא ליה לאוקמיה בע"ז כאשר ליה מולך עניין כיון דהשתא סגיאא ליה מולך לאו היינו ע"ז ותוק בעלמא הוא דלא מסתבר לחיובי עליה אלא כדרכה: **למעביר** בנו ובתו **שלא כדרכה**. תימה כיון דמולך ע"ז הוא ת"ל מהכא כרת דמוקמינן לע"ז שלא כדרכה ויש לומר דלא הוה מוקמינן ליה לע"ז כיון דגבי מולך כתיב אי לאו דאשכחן קרא אחרינא למולך:

וכי שלשה עולמות יש. לאו לר' עקיבא פריך דאיהו מוקי לה במבכר את השם אלא לאינא דנפשיה קאמר כדפ"ה ואם תאמר לרבי עקיבא נמי תקשה וכי שלשה עולמות יש דלעולם הזה נפקא לן מקראי דמולך כע"ז מיהו ר' עקיבא איכא למימר דלא דרש כי דבר ה' בזה בע"ז אלא כדדרשינן פ"ק דשבועות (שם) אבל מרבי ישמעאל קשיא דדרש בחלק[ה] המבזה דיבור דאשון שנאמר כפיני דהייני ע"ז דאחמי תקשה ליה וכי שלשה עולמות יש דע"ז נפקא ליה מקראי דמולך וי"ל דרבי ישמעאל הוה דרש קראי דמולך תרתי לע"ז שלא כדרכה משום עולם הזה ולעולם הבא אי נמי חד לע"ז שלא כדרכה ותרתי למולך לעולם הזה ולעולם הבא: והנשאל

א"ר ינאי אינו חייב עד שימסרנו למשרתי ע"ז שנאמר [1]ומזרעך לא תתן להעביר למולך תניא נמי הכי יכול העביר ולא מסר יהא חייב ת"ל לא תתן מסר למולך ולא העביר יכול יהא חייב ת"ל להעביר מסר והעביר שלא למולך יכול יהא חייב ת"ל למולך מסר והעביר למולך ולא באש יכול יהא חייב נאמר כאן להעביר ונאמר להלן [2]לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש מה להלן באש אף כאן באש ומה כאן מולך אף להלן מולך אמר רב אחא בריה דרבא [3]העביר כל זרעו פטור שנאמר מזרעך ולא כל זרעך [4]בעי רב אשי העבירו סומא מהו ישן מהו בן בנו ובן בתו מהו תפשוט מיהא חדא דתניא [5]כי מזרעו נתן למולך מה ת"ל לפי שנאמר לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש אין לי אלא בנו ובתו [6]בן בנו ובן בתו מנין ת"ל [7]בתתו מזרעו תנא פתח בבי מזרעו וסליק בתתו מזרעו דרשה אחרינא הוא זרעו [8]אין לי אלא זרע כשר [9]זרע פסול מנין ת"ל בתתו מזרעו אמר רב יהודה [10]אינו חייב עד שיעבירנו דרך העברה היכי דמי אמר אביי שרגא דליבני במיצעי נורא מהאי גיסא ונורא מהאי גיסא [11]רבא אמר כמשוורתא דפוריא תניא כוותיה דרבא [12]אינו חייב עד שיעבירנו דרך (פ) עברה העבירה ברגל פטור [13]ואינו חייב אלא על יוצאי יריכו הא כיצד בנו ובתו חייב אביו ואמו אחיו ואחותו פטור העביר עצמו פטור ורבי אלעזר בר' שמעון מחייב אחד למולך ואחד לשאר ע"ז חייב רבי אלעזר ברבי שמעון אומר למולך חייב שלא למולך פטור אמר עולא מאי טעמא דרבי אלעזר בר' שמעון אמר קרא [14]לא ימצא בך בך בעצמך ורבנן לא דרשי בך והתנן [15]אבידתו ואבידת אביו שלו קודמת ואמרינן [16]מאי טעמא ואמר רב יהודה אמר קרא [17]אפס כי לא יהיה בך אביון שלו קודמת לשל כל אדם התם מאפס אמר רבי יוסי בר' חנינא שלש בריתות בע"ז למה אחת לכדרכה ואחת לשלא כדרכה ואחת למולך ולמאן דאמר מולך ע"ז היא כרת במולך למה לי למעביר בנו שלא כדרכה ולמאן דאמר [18]מגדף ע"ז היא כרת במגדף למה לי [19]לכדתניא [20]הכרת הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא דברי רבי עקיבא אמר לו רבי ישמעאל והלא כבר נאמר [21]ונכרתה וכי שלשה עולמים יש אלא ונכרתה בעולם הזה הכרת לעולם הבא תכרת [22]דברה תורה כלשון בני אדם:

מתני'

ברגל פטור. אלמא דרך עבודתו בקפילה: **מאי טעמא דר' אלעזר**. כמעביר עצמו: **ורבנן לא דרשי בך**. כתמיה לאזהרה למשמע מינה אזהרת עצמו: **לא יהיה בך אביון**. הזהר בעצמך שלא תבא לידי עניות. וימא ההוא סתמא דלא כרבנן: **התם מאפס כי לא יהיה בך אביון**. דאי לאו לאזהרה אתא אלא להבטחה שמבטיחם שלא יהיה בהם אביונים נכתוב לא יהיה בך אביון מדכתיב אפס אפס נאומר אפס ומדל וכלה עניות ממך. אפס לשון חדלה וכליה כמו (כרתות מז) כי אפס כסף: **שלש בריתות בע"ז**. תרתי גבי מולך בקדושים (ויקרא כ) ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אותו מקרב עמו ושמתי אני את פני באיש ההוא ואת כל הזונים וגו' (ונתתי את פני וגו') וא"נ סגיאא ליה דמולך לאו ע"ז הוא מכל מקום קרי ליה ע"ז והשליכם בשלגל לך אנשים (במדבר טו) כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההיא וגו' ותניא לקמן באלו שאין להם חלק לעולם הבא (סנ.) דבר ה' בזה (במדבר טו) זה דבור ראשון שנאמר בסיני והוא ע"ז. והא דכתיב הכרת תכרת חדא אחיב ליה כדמפרש לקמן דבריה מוהיה כלשון בני אדם. את ה' הוא מגדף ונכרתה (שם) לקמן מפרש: **אחת שלא כדרכה**. כרת יתירא גבי מולך אם אינו עניין לו תנהו עניין לזנות וקטור ונסוך והשתחואה שהוא חייב עליהם אף שלא כדרכה: **ואחת למולך**. דאף על פי שדרכן כך מיבעי ליה למכתבה באחי נפשיה דמולך לאו ע"ז הוא והקפידה תורה עליו: **ולמאן דאמר מולך ע"ז הוא**. והוי בכלל כדרכה דכל שאר עבודות מאיכה יעבדו (דברים יב) נפקא בא הכתוב לחייב עליו אף בשאר ע"ז שאין דרכו בכך שלא מצינו אלא זנות וקטור ונסוך והשתחואה: **ולמאן דאמר**. בכריתות[ט] מגדף זה העובד ע"ז כגון משורר לע"ז: **כרם דכתיב במגדף למה לי**. אחרי שדרכה בכך. ופליגתא היא בכריתות (דף ז.) איכא למאן דאמר מגדף היינו מבכר את השם: **לכדתניא**. כדמוקים ליה רבי ישמעאל אחד לעוה"ז ואחד לעוה"ב: **והלא כבר נאמר ונכרתה**. באותה פרשה עצמה גבי מגדף ורבי עקיבא ס"ל מגדף היינו מבכר את השם כדאמר בכריתות ועולם הבא לא נפקא ליה בע"ז אלא מהכרת תכרת ור' ישמעאל לאו לר"ע פריך והלא כבר נאמר ונכרתה דהא ר"ע במבכר את השם מוקים לה אלא טעמא דנפשיה קאמר ונכרתה ואתא סברא לי דבע"ז כתיבא: **וכי שלשה עולמות יש וכו'**. ודומה לו בשמיטת חולין והלא כמוקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה דהא פרכא לאו לכשנגדו פריך דאיהו ס"ל אפילו במוקדשין דאין כולה עולה אלא טעמא דנפשיה אמר בפרק [בהמה המקשה] (חולין סט.):

מתני'

עין משפט נר מצוה

קסה א מיי' פ"ו מהל' עכו"ם הלכה ד:
קסו ב ג ד מיי' שם הלכה ה:
קסז ה מיי' שם הלכה ד:
קסח ו מיי' שם הלכה ג ועיין בכ"מ:
קסט ז מיי' שם הלכה ה:
קע ח מיי' פ"ב מהל' מגילה הלכה ח סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' רפ"ד סעיף ח:

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"י], ב) כ"מ נב., ג) [כ"מ ב. נב. ע"ש], ד) [פסחים נב.] [כריתות ז.], ה) לקמן 5. [שבועות יג.], ו) [כרתות לא.] [קידושין ח. וש"נ], ז) [דף ז.], ח) [י"ל לרבי], ט) [דף נט.].

תורה אור השלם

1. ומזרעך לא תתן להעביר למלך ולא תחלל את שם אלהיך אני יי׳: ויקרא יח כא
2. לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: דברים יח י
3. ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אתו מקרב עמו כי מזרעו נתן למלך למען טמא את מקדשי ולחלל את שם קדשי: ויקרא כ ג
4. ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא בתתו מזרעו למלך לבלתי המית אתו: ויקרא כ ד
5. אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך יי׳ בארץ אשר יי׳ אלהיך נתן לך נחלה לרשתה:
דברים טו ד
6. כי דבר יי׳ בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה:
במדבר טו לא
7. והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר את יי׳ הוא מגדף ונברתה הנפש ההוא מקרב עמה:
במדבר טו ל

גליון הש"ס

גמ' אין לי אלא דרע בש"י. וכן בקדושין דף ד ע"א ועי' כתוס' קידושין דף כו ע"ב ד"ה ולזרעו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דרך העבודתו העבירו ברגל:

מוסף רש"י

אפס כי לא יהיה בך אביון. הזהר מן עניות (ב"מ לג.) לא תביא עצמך לידי עניות (שם ל:). הכרת תכרת. בעבודת כוכבים כתיב (לקמן צ.). והלא כבר נאמר ונכרתה. בעבודת כוכבים אם כ' הוא מגדף ונכרתה, דס"ל מגדף הייני עובד עבודת כוכבים (שם). ור"ע ס"ל דמגדף הייני מבכר את השם (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com